

Beslutningsforslag nr. B 13. Fremsat den 7. oktober 2004 af Anne Baastrup (SF), Lissa Mathiasen (S), Elisabeth Arnold (RV) og Line Barfod (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om inkorporering af FN's torturkonvention

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag

– om inkorporering i dansk ret af FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneske-

lig eller nedværdigende behandling eller straf med tilhørende protokol og

– om, at tortur indsættes som en særlig forbrydelse i straffeloven og den militære straffelov.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund og formål

Et af den tidligere regering nedsat inkorporeringsudvalg afgav i 2001 betænkning om inkorporering af menneskerettigheder i dansk ret (betænkning 1407/2001). Inkorporeringsudvalget anbefalede, at (indtil videre) tre FN-menneskerettighedskonventioner blev inkorporeret i dansk ret, herunder FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Regeringen har imidlertid ved flere lejligheder tilkendegivet, at regeringen ikke agter at følge inkorporeringsudvalgets anbefalinger om inkorporering af konventionerne, herunder torturkonventionen. Regeringen har bl.a. henvist til, at Danmark ikke efter FN-konventionerne er forpligtet til at inkorporere disse i dansk ret, men forpligtet til at sikre, at dansk lovgivning og praksis indholdsmæssigt lever op til konventionernes krav, samt at det fremgår af dansk retspraksis, at FN-menneskerettighedskonventionerne er en relevant retskilde i dansk ret, og at de anvendes af de danske domstole, også selv om de ikke er inkorporeret i dansk ret.

Beslutningsforslaget indebærer for det første, at FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf inkorporeres i dansk ret i overensstemmelse med anbefalingerne i betænkning 1407/2001. Efter forslagsstillernes opfattelse vil en inkorporering af torturkonventionen

- styrke individernes retsstilling, idet det tydeliggør, at borgerne har adgang til selv at påberåbe sig konventionen umiddelbart for domstolene og andre retsansværende myndigheder,
- skabe et lovgrundlag for, at de retsansværende myndigheder kan anvende konventionen,
- indebære øget opmærksomhed på og større bevidsthed om konventionen og
- have en væsentlig national og international signalværdi.

Beslutningsforslaget indebærer for det andet, at der i modsætning til i dag indsættes en udtrykkelig be-

stemmelse i straffeloven og i den militære straffelov, som kriminaliserer tortur som et klart signal til såvel myndigheder som offentlighed. Regeringen har hittil henvist til, at Danmark allerede i dag har bestemmelser, der er dækkende i forhold til forpligtelsen i torturkonventionen om at definere og kriminalisere tortur og tilkendegivet, at det efter regeringens opfattelse hverken er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at indføre en særlig torturbestemmelse i lovgivningen, idet en sådan bestemmelse ikke vil tilføje reglerne noget nyt. Forslagsstillerne er uenige heri og finder, at der er et aktuelt behov for at kriminalisere tortur i den danske lovgivning, således at det for alle er hævet over enhver tvivl, at tortur er forbudt og strafbart.

FN's torturkonvention

Danmark har ratificeret FN's konvention af 10. december 1984 mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Konventionen trådte i kraft for Danmark i 1987.

Konventionen indebærer bl.a., at staterne skal træffe effektive forholdsregler for at forhindre tortur, herunder lovgivningsmæssige, administrative og juridiske foranstaltninger. Torturhandlinger, forsøg på og medvirken hertil skal være strafbare, og der skal fastsættes passende straffe under hensyn til forbrydernes alvorlige karakter. Staterne skal føre systematisk tilsyn med regler og praksis i forbindelse med afhøringer for at forhindre, at tortur finder sted, og sørge for, at der iværksættes undersøgelser i tilfælde, hvor der er rimelig grund til at antage, at tortur har fundet sted. Ofre for tortur skal have ret til erstatning. Forklaringer, som er afgivet under anvendelse af tortur, må ikke tillades benyttet som bevis i straffesager.

I henhold til konventionen er der oprettet en komité af uafhængige eksperter – FN's torturkomité – som påser konventionens gennemførelse i deltagerstaterne. Det sker fortrinsvis ved, at deltagerstaterne rapporterer til komiteen om konventionens gennemførelse inden for deres jurisdiktion. Efter en gennemgang af rapporterne afgiver komiteen sine bemærkninger og anbefalinger til deltagerstaterne. Deltagerstaterne

kan acceptere, hvilket Danmark har gjort, at personer kan indklage staten for at have krænket konventionen – og mellemstatslig klageadgang. Folketinget gav med vedtagelsen af B 129, 2003-04, samtykke til Danmarks ratifikation af en valgfri protokol til FN-konventionen om tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Protokollen hjemler bl.a. adgang til at foretage inspektionsbesøg i deltagerstaterne.

Inkorporeringsudvalgets anbefaling

I betænkning om inkorporering af menneskerettighedskonventioner i dansk ret (1407/2001) konkluderer udvalget om FN's torturkonvention (s. 258-59):

»Udvalgets overvejelser og konklusion

På baggrund af en samlet vurdering af argumenter for og imod en inkorporering (afsnit 4) anbefaler udvalget, at CAT (FN's konvention mod tortur og anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf) inkorporeres i dansk lovgivning.

Selv om konventionen er en »specialkonvention«, må den efter udvalgets opfattelse anses for »central« for beskyttelsen af menneskerettigheder, idet den vedrører en af de mest fundamentale rettigheder, nemlig forbuddet mod tortur og andre former for grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Efter udvalgets opfattelse er konventionen endvidere »egnet« til at blive anvendt som retligt grundlag for løsning af konkrete tvister, der verserer for domstolene eller administrative myndigheder. Konventionens

bestemmelser er i vidt omfang formuleret klart og præcist.

Udvalget lægger vægt på, at der er etableret en individuel klageadgang. Komiteens omfattende og detaljerede praksis i individuelle klagesager indebærer, at konventionens bestemmelser vil være »egnede« til at blive anvendt som retligt grundlag for løsning af konkrete tvister, der verserer for domstolene eller administrative myndigheder. Komiteens praksis bidrager efter udvalgets opfattelse til at præcisere indholdet og omfanget af konventionens bestemmelser.

Udvalget har endelig tillagt det betydning, at det ikke kan udelukkes, at CAT på visse punkter yder en bedre beskyttelse end den europæiske menneskerettighedskonvention, herunder muligt med hensyn til beviskravene for, at en udlænding ved udsendelse risikerer at blive udsat for tortur.«

Tidligere behandling af forslag om inkorporering af torturkonventionen

Inkorporeringen af FN's torturkonvention indgik i B 134, 2003-04, fremsat af SF: Forslag til inkorporering af FN-menneskerettighedskonventioner i dansk ret. Forslaget, som omfattede fire konventioner, blev forkastet ved 2. behandling den 6. maj 2004. (Se Folketingstidende 2003-04, forhandlingerne s. 7164 og 9919, tillæg A s. 6302 og 6307, tillæg B s. 1459.)

Enhedslisten fremsatte den 25. maj 2004 forslag til folketingsbeslutning om inkorporering af FN's torturkonvention (B 214). Forslaget blev på grund af det sene fremsættelsestidspunkt ikke førstebehandlet. (Se Folketingstidende 2003-04, tillæg A s. 8535 og 8536.)

Skriftlig fremsættelse

Anne Baastrup (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om inkorporering af FN's torturkonvention.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.